

Rapport från odlingsinitiativet i Lindome

Samhällsarbete Lindome

Stadsledningsförvaltningen miljösamordning

December 2013

Småskalig och bostadsnära odling i Lindome

Odlingsinitiativet i Lindome

Under 2013 har småskaliga odlingar i pallkragar startats upp på flera platser i Lindome. Odlingsinitiativet innefattar två odlingsenheter på Valås förskola, sex odlingsenheter på Brogårdens äldreboende och tre odlingsenheter på Lindome dagliga verksamhet, samt 39 odlingsenheter vid Dotegården där 23 av Förbos hyresgäster kan odla sina egna grönsaker och kryddor.

Bakgrund och medverkande

I en boendekät som gjordes 2012 i Dotegården och Smörkullegården i Lindome, framkom det att två boende i Förbos bestånd var intresserade av odlingar i sitt närområde. Utifrån detta odlingsintresse började Joel Persson, samordnare från Samhällsarbete Lindome och miljösamordnaren Lisa Järner arbeta för att realisera en bostadsnära odling i Dotegården. Joel Persson har genomfört mycket av det praktiska arbetet i projektet i samarbete med Lisa Järner. Förbo har varit positivt inställda till projektet och bistått med vattenförbrukning och anordnat ett s.k. utkast för bevattningen. Stadsmiljöavdelningen på tekniska förvaltningen har upplåtit mark och bidragit med att fylla pallkragarna med jord. Gunnebo slott och trädgårdar sponsrade med ekologiska fröer.

Varför odla småskaligt?

Det finns många anledningar att ge boende möjlighet att odla egna grönsaker och örter nära bostaden. Ekologiska odlingar ger inte bara giftfri och närproducerad mat, utan också trivsel, grönska och social gemenskap. Att odlingslådorna ligger precis utanför knuten ger samma möjlighet till den som bor i lägenhet som villaägaren att själv kunna odla sin mat. När fler rör sig i området och engagerar sig finns stora möjligheter att öka tryggheten och trivseln även för de boende som inte odlar. Den småskaliga bostadsnära odlingen är på många sätt ett praktiskt exempel på lokal hållbar utveckling.

På äldreboende och daglig verksamhet kan odlingarna vara en rolig och meningsfull verksamhet att samlas kring. På förskolan är odling och naturens kretslopp viktiga delar i den pedagogiska verksamheten och barnen får stor glädje av att vara med från sådd till skördefest.

Projektets genomförande

- December 2012: rekognosering av områden lämpliga för bostadsnära odling i Lindome
- Januari-februari: samtal med förskolan, äldreboendet och dagliga verksamheten för att utreda intresse

- Januari-februari: samtal med Förbo och stadsmiljöavdelningen för samarbete
- Mars: affischer sätts upp i Förbos bestånd i Lindome med information om odlingsinitiativet och inbjudning till föreläsning
- 23 mars: inspirerande föreläsning om stadsodling med Paula Palm från Göteborgs stads projekt Stadsnära odling
- Mars-april: insamling av namn på intresserade hyresgäster
- Maj: markväv, vattenkannor, mm köps in
- Maj: pallkragar sätts upp på Valås fsk, Brogården, dagliga verksamheten och gräsytan bakom Dotegården 31-34
- 11 maj: Odlingspremiär för boende på Dotegården med utdelning av fröer, korvgrillning och undertecknande av överenskommelse för odlingslådorna
- Maj: Fler boende ser odlingarna och anmäler sitt intresse
- Juni: Nya pallkragar sätts upp och jord körs ut till Dotegården.
- Juli: Feriearbetare från Tillsammansodlingen oljade pallkragarna med linolja

Erfarenheter från projektet

Genomförande

En kärntrupp av odlare på Dotegården har varit en klippa på många sätt och hjälpte bland annat till att ordna odlingspremiären. Odlingspremiären var en trevlig tillställning som besöktes av media. Det funkade bra att ställa upp pallkragarna och få jorden utkörd, även om detta är stora och tunga arbetsuppgifter. Vattning har funkade bra, även om odlarna forslar slangen fram och tillbaka. Vi var däremot inte förberedda på andra omgången när fler pallkragar skulle sättas upp. Gräsklippning emellan pallkragarna är något som fallit mellan stolarna men som en av odlarna själv fixat med hjälp av grästrimmer.

Engagemang

Odlingarna vid Dotegården har vuxit och fler och fler vill vara med och odla. I juni är det 24 odlare. Vi hade inte förväntat oss så bra respons. Någon har klagat på att fotbollsytan tagits i anspråk, i övrigt har vi bara hört positiva kommentarer om projektet, även från boende som själva inte är med och odlar. Förbo som hyresvärd har varit positiva till projektet. Det har även funkade bra på förskolan, ingen skadegörelse som de var oroliga för.

Information, spridning

Sex personer kom till föreläsningen, varav fem skrev upp sig för odlingslådor. Sedan spred sig informationen snabbt bland boende. Många odlare tillkom när de såg vad som var på gång. Information om odlingen sattes även upp på anslagstavlor i Dotegården och Smörkullegården i Lindome. För att nå ut med informationen till fler boende hade vi kunnat lägga informationen i brevlådan istället. I media fick vi mycket positiv respons på odlingsinitiativet, bl.a. i Mölndals Posten och Norra Halland.

Resultat

Valås förskola

På Valås förskola har man odlat morötter och blommor under sommaren. Pedagogerna beskriver att det har varit inspirerande och visat på ett konkret lärande. Barnen har varit engagerade och motivationen har varit hög.

Många bra frågor har kommit upp. Man har tillsammans pratat om naturens kretslopp, och skriver att det har varit roligt som pedagoger att se barnens intresse för odlingen. Föräldrar har också visat intresse för arbetet.

Till förskolans stora förvåning har det inte förekommit någon som helst skadegörelse, vilket man annars ofta har problem med på vår och sommar. Möjligtvis beror det på kameraövervakning på gården.

Förskolan är inför kommande säsong nöjd med de två pallar som de har fått och ska nog satsa på mer grönsaker nästa år och ta bort lite blommor. De tillägger att det varit trevligt att få vara med i projektet, och få hjälp med det tunga jobbet att sätta igång, som att få jorden på plats.

Äldreboende Brogården

På Brogården har personal och brukare odlat tomater, kryddor och en del annat. Personal och boende var inte helt nöjda med odlingen och upplevde att det växte lite för mycket så att de inte visste vad det var som kom upp. I framtiden vill de hellre bara odla tomater.

Daglig verksamhet

Lindome dagliga verksamhet har använt pallkragarna som ett projektarbete för sin arbetsgrupp. Brukarna har varit med hela vägen från sådd till skörd. I två pallkragar har de odlat fina blommor och växter och i de två andra har ätbara saker sått så som tomater och jordgubbar. De fina blommorna utanför entrén uppskattas och alla har fått njuta av det vi har sått. Brukarna tycker att det har varit roligt att kunna vara med i hela processen, att få jobba efter deras egen förmåga. Föreslår att kanske måla pallkragarna i någon fin färg som arbetstagarna skulle fått välja, bättre kvalitet på jorden.

Dotegården

24 hyresgäster i Dotegården har under 2013 varit engagerade i den bostadsnära småskaliga odlingen. Många av dessa har visat intresse för fler och större odlingsenheter eller odlingslotter. En av odlarna har meddelat att hon inte vill fortsätta att odla nästa säsong.

En enkät skickades ut till odlarna i Dotegården. Åtta svar kom in och de är övervägande positiva generellt. Många hade höga förväntningar på odlingsinitiativet och såg dessa uppfyllas. Flera uttrycker att skörden blev bättre än vad de väntat, att det varit socialt och att de lärt känna grannarna bättre. Det var några odlare som befarade skadegörelse, vilket däremot inte skedde, förutom en stulen vattenkanna och att rådjur och mördarsniglar har varit framme. På frågan hur odlingen har påverkat hur de trivs med boendet och närområdet svarar alla utom två att det påverkat positivt eller mycket positivt. Alla menar att det är en bra metod för att göra området trevligare och de flesta tycker också att odling gör närområdet tryggare.

- *Det har också varit positivt. Man står ibland och småpratar med en granne som också har odling. Odlingen har även varit en anledning för barnen att komma bort från TV-spel osv. Det har varit roligt för barnen att se och hur fantastiskt det är att få goda grönsaker från några frön.*

När det gäller det praktiska tycker de flesta av odlarna att det fungerat bra, men några uttrycker att det skulle kunna fungera bättre. En av odlarna, som inte kände till var vatten fanns att hämta, tyckte inte att det fungerat bra.

På frågan om idéer för att utveckla odlingsinitiativet i fortsättningen kom svar om att pallkrageodlingen bör fortsätta, odlingslotterna bör inhägnas, ordna med vatten och sopinkast, större yta att odla på, ett växthus, större kompost, duk och grus, fler nycklar till vattenkranen, samt att ta bort det gamla fotbollsmålet.

Odlarna fick också frågan om de är intresserade av att engagera sig för att driva vidare pallkrageodlingen. Bara en svarar ja, fyra är osäkra, tre svarar nej, men tycker det är en bra idé (varav en gärna vill vara med om en förening skulle bildas).

Ekonomi

Odlingsinitiativet i Lindome har genomförts med begränsade resurser. Totalt har Samhällsarbete Lindome och miljösamordnarbudgeten lagt ca 11 000 kr på hela projektet. Från december 2012 till juni 2013 har Joel Persson arbetat med odlingsinitiativet cirka 5 timmar i veckan. Miljösamordnaren har lagt 2-4 timmar per vecka. Stadsmiljöavdelningen har bidragit med både arbetstid, transportkostnader och jord. Utan denna hjälp skulle kostnaden för odlingarna förmodligen stiga till ca 20 000 kr totalt.

Möln dal 6 december 2013

Lisa Järner & Joel Persson